

Högt och lågt.

Vänstra bilden Team Åland, och högra bilden NPZ den 20 mars. Utsädesmängd, sort, gödsling och tillväxtreglering har betydelse för utvecklingen.

Rekordtidig Rapsmästarstart

Rapsen sträckte på sig ovanligt tidigt och det körs för fullt i Rapsmästarfältet. Det extrema regnandet i vinter har inte påverkat plantorna negativt, gödslingen fick vänta någon vecka för att försöksmaskinerna skulle kunna komma ut i fält.

Text & foto: Hans Jonsson, Svensk Frötidning

Vi är i slutet av mars månad 2020. Dags att åter kolla av Rapsmästaren 2020. – Det har varit en fantastisk mild vinter och det ser mycket bra ut i tävlingsfältet. Prognosen säger några nätta nattfroster framöver som kanske tufsar till

rapsen något, men det ska nog inte ställa till några problem.

Det berättar Ebbe Persson på Egonsborg, värd för Rapsmästaren 2020. Förutom vintern, som inte blev någon vinter..., så är det nederbörden som varit mest anmärkningsvärd. Sedan årsskiftet har det öst ner cirka 160–170 mm vilket är mycket mer än normalt. Februari brukar vara den torraste månaden på året. Så det har inte varit speciellt många dagar man kunnat komma ut med traktor i fältet. Och det har påverkat starten av åtgärder som gödsling och sprutning.

– Ja, det har varit extremt blött i fältet och svårt att komma ut. Vecka 10 lyckades vi gödsla men inte spruta eftersom sprutan är för tung och har smala hjul, berättar Helena Håkansson fältförsöksledare vid HS Skåne och ansvarig för insatserna i tävlingsfältet.

Följande vecka var det bottenlöst i fältet, men 20 mars torkade det äntligen upp och man kunde utföra alla insatserna som lagen beställt – alla gamla väntande och de nya. Cirka hälften av lagen gödslade vecka 10 och nu har samtliga lag tillfört växnärning på något sätt – i fast eller flytande form. Det har även blivit en del svampbehandlingar och tillväxtreglering. Vi återkommer med detaljer för att inte alltför mycket avslöja lagens strategier.

– Det är skönt att vara igång! Det funkar bra med lagen, de håller tiderna för inrapportering av vad som ska köras, och de har förståelse för att det inte har gått att komma ut i fältet. Det är ju inte bra att

köra sönder marken, då blir det knepigt framöver, berättar Helena.

Tidig start

I förra artikeln beskrevs en skanning av grödan som skulle göras. Den genomfördes med ett medeltal för N-upptag på 60 kilo kväve med variation mellan 49 till 74 kilo N. Lite mindre differens än förväntat med tanke på den stora variation i bestånd och kvävegödsling som finns i tävlingen.

– Det är delvis flera utländska lag med återhållsamma insatser som skiljer ut sig, konstaterar tävlingsledaren Albin Gunnarson.

Han har följt många fältförsök på Egonsborg genom åren, men har aldrig upplevt en så tidig start som i år. Knopparna kom tidigt fram och i vissa rutor har plantorna sträckt sig en halv meter, men ligger lågt i andra med 15–20 centimeter beroende på sortval och övriga insatser med tillväxtreglering m.m.

Fältvandring på nätet

Södra Sveriges Frö- och Oljeväxtodlars Rapsdag den 22 april, med visning av Rapsmästarfältet, är inställd på grund av coronaepidemin. Men fältet och lagens rutor m.m. kommer att visas via en livesändning, troligtvis på SFOs Facebook-sida, den 22 april. Håll er informerade för mer detaljer via SFOs hemsida www.svenskraps.se och Facebook-sida. Direktsändningen kompletteras med film från fältet med berättelser och beskrivning av insatser m.m.

Rapsmästaren 2020

All information: www.rapsmastaren.se med tävlingsregler, de senaste åtgärderna (uppdateras löpande), filmer från tävlingsfältet m.m.

Vad? Tävlning i höstraps, där laget med högst råfettskörd vinner.

Var? Försöksvärd är Ebbe Persson, Egonsborg, Trelleborg.

Arrangör: Södra Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare.

Sponsorer: Agria, Lantmännen, Scandinavian Seed, Väderstad, Yara.

Kontakt: tävlingsledare Albin Gunnarson, SFO, 070-568 60 27

Ett sekel av visdom

Lagnamn är ett kapitel för sig i tävlingar. Kanske ”100 år i södra Sverige” hör till de klurigaste. Det hela började med att Anders Borgquist, Jan Hempel och Tore Dahlquist ganska så samtidigt avslutade sina uppdrag och anställningar på Frö- och Oljeväxtodlarna. Efter en tid tyckte man att det kunde vara trevligt med en återträff.

– Vi träffades på Alnarp och kände att det skulle vara kul att ha med Johan Biärsjö också i gänget, berättar Anders.

Under middagen dök tankar upp om att bilda ett lag i Rapsmästartävlingen. Sagt och gjort, så blev det.

– Men ett lag ska ju ha ett namn och vid ett snabbt överslag så såg vi att vi tillsammans hade minst 100 tjänsteår i Oljeväxtodlarnas tjänst, så det blev 100 år i Södra Sverige.

Men att delta är en sak – att vinna en annan.

– Så för att säkra upp vinsten så kontaktade vi maestro Gunnar Henningson, som med stor entusiasm

Entusiasm och gemenskap. Lag ”Hundra år i Södra Sverige” med fr. v. Johan Biärsjö, Tore Dahlquist, Anders Borgquist och Gunnar Henningson med hustrun Eva. Saknas på bild gör Jan Hempel. Fältvandring i Rapsmästarfältet 3 oktober 2019. Längst t.h. Ebbe Persson, Egonsborg.

tackade ja, berättar Anders med glimten i ögat.

Tävlandet går ut på att vinna, men också att umgås, träffas och ha det trevligt och frågan är om inte sist-nämna överväger.

– Vi träffas i fält, kollar våra och konkurrenternas rutor, sen åker vi hem till någon av oss och äter en god middag med god dryck därtill! Det är väldigt trevligt och har gått mycket bra.

Om sin strategi hitintills tycker man att beståndet är hyfsat/ok, men tyvärr lite för ojämnt fördelat efter en ojämn uppkomst. Lite för tunn i ena rutan och lite för tjockt p.g.a. arvraps i den andra. Men det är som det är - inget att göra något åt. Sorten blev DK Exsteel, ett fynd som Gunnar gjort i Danmark. Det fanns fler kandidater, men vi litar på Gunnar, menar laget samfällt.

– Nästa gång vi träffas är den 27 mars då vi lägger upp strategin för resten av 2020, och får ännu en fin stund tillsammans, avslutar Anders förnöjsamt.

Temptation från Tjeckien

Ett av 6 utländska lag är SPZO från Tjeckien med Petr Baranyk i spetsen. Laget fick höra om tävlingen vid den internationella rapskongressen i Berlin och beslöt sig snabbt för att delta. SPZO är en odlarorganisation med 800 anslutna lantbrukare och 10 anställda, varav några är med i laget. Man är så här långt nöjd med sin raps, och ser fram emot att jämföra sig med övriga deltagande lag.

– Men jag måste medge att det inte är det allra lättaste att delta i en tävling på distans och vi har ingen aning om hur det kommer att gå, kommenterar Petr Baranyk.

Laget är ensamt om att satsa på sorten Temptation.

– Den är mycket framgångsrik i Tjeckien, har hög avkastning och oljehalt och är ganska frisk. Men hur den fungerar i södra Sverige återstår att se, menar Petr.

SPZO arrangerar årligen en konferens med cirka 900 deltagare varav 20 från Sverige i höstas (se artikel i Svensk Frötidning, 2/2020).

– Det är kul att få möjligheten att ge en bild av hur vi odlar raps i Tjeckien med alla dess utmaningar och glädjeämnen, avslutar Petr Baranyk.

Kraftfullt lag. Lag ”Sörmlands Starka” med fr. v. Gustav Cedervall, Alexander von Bothmer och Hjalmar Tindberg. Foto: Alexander von Bothmer

Starka killar från Sörmland

– Vi skulle egentligen hetat Canola Cowboys, men det blev en liten kommunikationsmiss så det blev Sörmlands Starka istället. Få se hur starka vi går ur detta men det är väldigt kul att vara med i alla fall!

Det berättar Alexander von Bothmer som tillsammans med bästa kompisarna Hjalmar Tindberg och Gustav Cedervall deltar i Rapsmästaren 2020 med laget ”Sörmlands Starka”. De har följt varandra genom olika lantbruksskolor.

– Det första skåningarna frågade oss när vi började på Alnarp var: odlar ni höstraps där uppe? Och ja, vi går hårt in med höstraps på våra gårdar i Sörmland, berättar Alexander med eftertryck.

Att nu kunna tävla tillsammans är efterlängtat.

– Ja, vi har missat flera stycken, men nu jäklar ska vi vara med och prova lyckan.

Precis som för så många andra lag är gemenskapen viktig:

– Det är himla roligt att göra det ihop, intressant och lärorikt och vi hoppas att vi kan ta lärdomar med oss till våra odlingar, och testa saker nu när ekonomin inte räknas in heller.

Om insatserna berättar Alexander att sådden blev 40 frön per kvadratmeter. Den skulle varit tunnare, men kändes säkrast att höja lite när man inte är på plats och det blev nog bra med tanke på uppkomsten. Man går ”all in” med växtnäring med mycket kalium bl.a. Tidig tillväxtreglering i höstas fungerade bra (speciellt om det hade blivit vinter). Utmaningen är att tävla på distans, men man har varit nere några gånger och har en del kompisar i området som man skickar ut emellanåt. Alexander avslutningsvis:

– Nu laddar vi med kväve och sedan kör vi hårt ända in i mål!